

BRUSELŠTÍ ŠMEJDI - POLITBYRO **NEOMARXISTICKÝCH DILETANTŮ SLOŽILO** **OBČANY EU PSYCHICKY I EKONOMICKY NA** **KOLENA. GAZPROM ZABLOKOVAL** **EVROPSKÝ PLYNOVÝ POKER**

- CZ24 News | 2. října 2021

EU: Ceny plynu v Evropě stále lámou rekordy tak rychle, že to novinové titulky nestíhají. Zatímco 14. září se tisíc metrů krychlových plynu na londýnské burze ICE obchodovalo za 840 dolarů, 15. září se ceny vyšplhaly na další historické maximum 960 dolarů za tisíc metrů krychlových. Je těžké uvěřit, že ještě loni na jaře byla cena “modrého paliva” dvouciferná.

Zatímco Evropané panikaří a doufají, že nával opadne a ceny půjdou dolů, ruské úřady zůstávají klidné. V Bruselu připomínají, že spuštění Severního proudu 2 by mohlo situaci stabilizovat, ale Evropané plánují dokončit jeho certifikaci až 8. ledna. To znamená, že EU bude v zimě bez plynu z nového ruského plynovodu.

Ačkoli se situace nadále rychle mění, již nyní lze s jistotou říci, že v tomto příběhu je vítězná strana, a tou je Gazprom a Kreml, který za ním stojí. Právě teď si vrcholní manažeři a úředníci pravděpodobně mnou ruce a připomínají Evropanům všechny prohrané soudy, všechny pokusy zablokovat výstavbu Nord Stream 2, zavést kvóty a revidovat ceny.

Zároveň Rusko čistě porazilo Evropu podle jejích vlastních pravidel. Alexej Koreněv, vedoucí analytik skupiny společností Finam, řekl deníku Svobodná Pressa, jak přesně to udělali, jaké nové rekordy mohou ceny vynést a proč se Evropané mohou podruhé “střelit do nohy”.

“Pokročilá” plynová deklarace EU, kterou dosud prosazovala Evropská komise, navrhuje, aby v zájmu boje proti monopolu a ochrany před ruským vlivem na energetickou bezpečnost EU činily naše plynové kvóty maximálně 50 % a zbytek by měl pocházet od alternativních dodavatelů. A právě s tím si nyní Evropané pohrávají.

Ruská strana se je dlouho snažila přesvědčit o dvou věcech.

První je, že pokud chce Evropa zajistit svou energetickou bezpečnost, měla by mít v určitých situacích možnost tyto kvóty překročit. Evropané však trvali na tom, že by měli být velmi přísní, a to i pokud jde o Nord Stream 2, který by měl být z 50 % naplněn ruským plynem a z 50 % alternativními dodavateli. Ačkoli, jací alternativní dodavatelé by mohli být v potrubí, které vede z Ruska po mořském dně?

V době, kdy Evropa tuto myšlenku prosazovala, byly ceny plynu nízké a trh byl pro kupující výhodný. Evropané se nechali trochu unést a mysleli si, že takový přístup jim umožní mít dvojnásobný prospěch a nebyť závislí na Rusku. Trh kupujících se však náhle změnil v trh prodávajících.

V období nízkých cen také “oportunisticky” prosazovali další téma – cena plynu by se neměla odvíjet od dlouhodobých kontraktů, ale od spotových burzovních cen. Ačkoli tradičně se tento typ komodit, ať už jde o plyn, ropu, uhlí nebo obilí, dodává na základě dlouhodobých, obvykle forwardových kontraktů, v nichž jsou ceny stanoveny na dlouhou dobu.

Mimochodem, Německo je v tomto ohledu mazanější. Podepsali dlouhodobou smlouvu s Ruskem a nyní dostává plyn za 220 USD za tisíc metrů krychlových, nikoli za 950 USD jako zbytek Evropy.

SP: Proč se trh kupujících tak rychle změnil v trh prodávajících?

Sešlo se několik faktorů najednou.

Zaprvé byla chladná zima a Evropané spotřebovali více plynu, než bylo nutné.

Za druhé, horké léto – což znamená také klimatizaci a vysokou spotřebu energie.

Za třetí, Čína a jihovýchodní Asie, které se rychle zotavují z pandemie a potřebují energii, nakupují velké množství plynu. A za čtvrté, USA jako dodavatel LNG, do kterého Evropa vkládala velké naděje, prakticky omezily dodávky kvůli hurikánu Ida a následně hurikánu Nicholas.

Ukazuje se, že evropské zásobníky plynu jsou naplněny pouze ze 70 %, zatímco před zimou jsou tradičně plné z 86 %. Není to smrtelné a Evropa může přežít zimu, pokud je velmi mírná. Ale to vám nikdo nemůže slíbit. Pokud to bude jako loni, budou mít Němci stejný pocit jako v roce 1941 u Moskvy. Na to však předem nepomysleli.

SP: Do jaké míry ovlivnily kroky Gazpromu ceny na evropském trhu?

Na Gazprom si nelze stěžovat. V této situaci neudělal v podstatě vůbec nic. “Gazprom se vydal cestou “italské stávky”, a sice přísným a pečlivým dodržováním pravidel, která stanovili sami Evropané. Když Evropa pocítila nedostatek plynu, požádala společnost Gazprom, aby část dodatečných dodávek prodala v aukci. Pokud však Gazprom nejprve něco koupil, pak to odmítl.

A není mu vůbec co vytknout. Evropská pravidla naopak omezují podíl Gazpromu na 50 %. Společnost plní své závazky. Za prvních osm měsíců roku 2021 dodala 131,5 miliardy metrů krychlových plynu, což je téměř rekord. To znamená, že nejenže dodáváme plyn podle dohody, ale dokonce dodáváme o něco více. Gazprom však nemůže za to, že nedodal více energie, než je povinen – zakazují mu to samotná evropská pravidla vyplývající ze smluv. A přebytky, které by mohla prodat v aukcích, posílá za dobrou cenu do Asie. Evropská komise se tak střelila do vlastní nohy.

A nyní Němci připravují druhý výstřel. Oznámily, že certifikace Nord Stream 2 bude dokončena do 8. ledna, tedy přibližně do konce letošního roku. To znamená, že začátek zimy budou muset strávit bez plynu z Nord Stream 2. Doufejme, že k tomu nedojde a že se včas vzpamatují.

SP: Co v této situaci udělají Evropané? Dojde k nějaké dohodě s Ruskem?

Evropa pravděpodobně začne rychle znovu jednat o všech dohodách. Nejsem si jistý, zda změní deklaraci o plynu, ale existuje poměrně šikovná možnost, která jim umožní se z toho vyvléknout.

Odběrným místem ruského plynu je nyní rakouský Baumgarten. Technicky by se tento bod mohl přesunout 12 mil od německého pobřeží do neutrálních vod. Pak by se plyn dostával před vstupem do EU a teoreticky by se mohl prodávat evropským společnostem, které by ho pak dále prodávaly a poskytovaly těchto 50 % jako alternativní náklad. Ve skutečnosti však bude všech těchto 55 miliard m³ našich.

SP: O kolik mohou vzrůst ceny plynu?

Je velmi obtížné předvídat, co se stane s cenami. 950 USD za tisíc metrů krychlových je burzovní cena, která je velmi volatilní. Záleží jak na náladě investorů, tak na jednání spekulantů a makléřů.

Nyní se plyn dostal do takzvaného kouta, kdy ceny šlípí, protože makléři násilně uzavírají krátké pozice. A pokud jsou makléři nuceni pokračovat v uzavírání pozic hráči, kteří hráli na pokles, zaručuje to, že ceny vyletí neznámo kam.

Mohou se nyní zastavit, nebo mohou krátce stoupnout až o dva nebo tři tisíce. Jakmile se však uzavírání pozic zastaví, ceny se stáhnou zpět. Tento průraz, "hrot", může být velmi krátký, ale velmi vysoký. Myslím, že jakmile dojde k dohodám mezi Evropou a Ruskem, ceny se vrátí na úroveň 600-700 dolarů za tisíc metrů krychlových a poté na úroveň 500 dolarů. To je pro Evropu ekonomicky odůvodněná cena.

SP: Takže už můžeme říci, že Gazprom a Rusko tuto plynovou bitvu s Evropou vyhrály?

Nejenže vyhráli, ale zvítězili na celé čáře. Gazprom jsem vždy kritizoval za jeho poněkud neohrabaný a pomalý postoj, ale tentokrát to zahrál velmi elegantně. Nezasahovali do situace, nehádali se s Evropou. Předtím jsme prohráli všechny soudy. Dlouho trvalo, než se Gazprom začal soudit o burzovní ceny, protože se ukázalo, že s sebou nesou obrovská rizika. Evropané nebyli ochotni nic poslouchat. Pak si Gazprom umyl ruce a čekal, co se bude dít dál.

To, co se stalo poté, je to, co normální ekonomové vypočítávají a nazývají "černou labutí". Je to vzácná kombinace událostí a faktorů, kdy v USA řádí hurikán, je chladná zima a Čína nakupuje.

Gazprom pokrčil rameny a řekl: "Lidi, vy jste stanovili pravidla a my je musíme dodržovat. Nemáme žádný plyn navíc, protože všechno ostatní jsme díky vám nasmlouvali v Asii." Evropané ani nemohou Gazpromu nic vytknout, protože ten postupuje striktně v souladu se směrnicí o plynu. Gazprom Evropu přehrál, byla to skutečná pokerová hra.

V současné době společnost dosahuje dobrého zisku, i když by mohla prodávat více do Evropy. Uvidíme, co se stane ve výkazech, ale myslím, že třetí čtvrtletí bude fantastické, Gazprom s největší pravděpodobností vyjde s čistým ziskem pod 2 biliony rublů. Tohle je pokerová hra, kterou vyhráli s kamennou tváří.

AUTOR: Alexej Koreněv

PŘEKLAD: zvedavec